

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

45805

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan mahpuslarla gerçekleştirdiğimiz görüşmelerde; daha önce mahpusların ağız grevine girmesinin sebebi olan ağız içi arama dayatmasının devam ettiği, bu uygulamaya karşı çıkan mahpuslar hakkında tutanak ve soruşturmalar düzenlendiği, hastane sevklerinde kelepçeli muayene uygulamasının sürdürüldüğü, sağlık hizmetlerine erişimde ciddi sorunlar yaşandığı, iletişim haklarına yönelik çeşitli kısıtlamaların bulunduğu yönünde iddialar tarafımıza iletilmiştir.

Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde mahpusların hastane sevkleri sırasında maruz bırakıldığı ağız içi arama uygulaması, istisnai bir güvenlik tedbiri olmaktan çıkarılarak sistematik ve rutin bir uygulamaya dönüştürülmüştür. Oysa ağız içi arama, beden boşluklarının aranması kapsamında değerlendirilmekte olup ancak somut ve mutlak bir gereklilik halinde başvurulabilecek istisnai bir tedbirdir.

Mahpuslar, hastaneye sevk edilmeden önce kurum içerisinde birçok aşamalı güvenlik kontrolünden geçirilmektedir. Üst aramaları, dedektör kontrolleri ve X-Ray taramalarına rağmen herhangi bir somut güvenlik riski ortaya konulmaksızın jandarma tarafından ayrıca ağız içi aramaya zorlandıkları belirtilmektedir. Bu uygulamanın güvenlik ihtiyacından çok mahpuslar üzerinde baskı kurma, aşağılayıcı muamelede bulunma ve kurum otoritesini dayatma amacı taşıdığı yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır. Dahası, ağız içi aramayı kabul etmeyen mahpusların hastane sevklerinin gerçekleştirilmediği, bu nedenle sağlık hizmetlerine erişimlerinin engellendiği ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde hastane sevkleri sırasında mahpuslara uygulanan ağız içi arama işleminin hukuki dayanağı nedir? Ağız içi arama uygulaması hangi somut güvenlik kriterlerinin varlığı halinde yapılmaktadır? Bu uygulamanın rutin ve genel bir uygulamaya dönüştürülmesini öngören herhangi bir mevzuat hükmü bulunmakta mıdır? Hastane sevklerinden önce mahpusların birden fazla üst araması, metal dedektör kontrolü ve X-Ray

taramasından geçirildiği dikkate alındığında, ağız içi aramanın ayrıca uygulanmasının gerekçesi nedir?

2. Son üç yıl içerisinde Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde ağız içi aramayı kabul etmediği gerekçesiyle hastane sevki gerçekleştirilmeyen mahpus sayısı kaçtır? Hastane sevki gerçekleştirilmeyen mahpuslardan kaçının kronik veya ciddi sağlık sorunları bulunmaktadır? Ağız içi arama uygulamasını kabul etmediği gerekçesiyle sağlık hizmetlerine erişimi engellenen mahpusların yaşadığı hak kayıplarına ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme veya soruşturma yapılmış mıdır?
3. Nelson Mandela Kuralları ve Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) standartları uyarınca beden boşluklarında yapılacak aramaların yalnızca sağlık personeli tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği açık olmasına rağmen, ağız içi aramaların jandarma personeli tarafından yapılmasının gerekçesi nedir? Son üç yıl içerisinde Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde jandarma personeli tarafından gerçekleştirilen ağız içi aramalar nedeniyle açılmış idari veya adli soruşturma bulunmakta mıdır?
4. Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde ağız içi arama uygulamasına karşı yapılan başvuru, şikâyet ve suç duyurularının sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaç hakkında işlem yapılmıştır?
5. Mahpuslara kelepçeli muayenenin dayatılmasının yasal dayanağı nedir? Muayene sırasında kelepçelerin çıkarılmaması nedeniyle tedaviyi kabul etmeyen veya tedavi olamadan cezaevine geri dönen mahpus sayısı kaçtır?
6. Bakanlığınız, mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini engelleyen ve insan onurunu zedeleyen uygulamaların ortadan kaldırılması amacıyla Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi hakkında özel bir inceleme başlatacak mıdır?
7. Bakanlığınızın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, CPT standartları ve Nelson Mandela Kuralları doğrultusunda ağız içi arama ve kelepçeli muayene uygulamalarının sonlandırılmasına yönelik herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?